

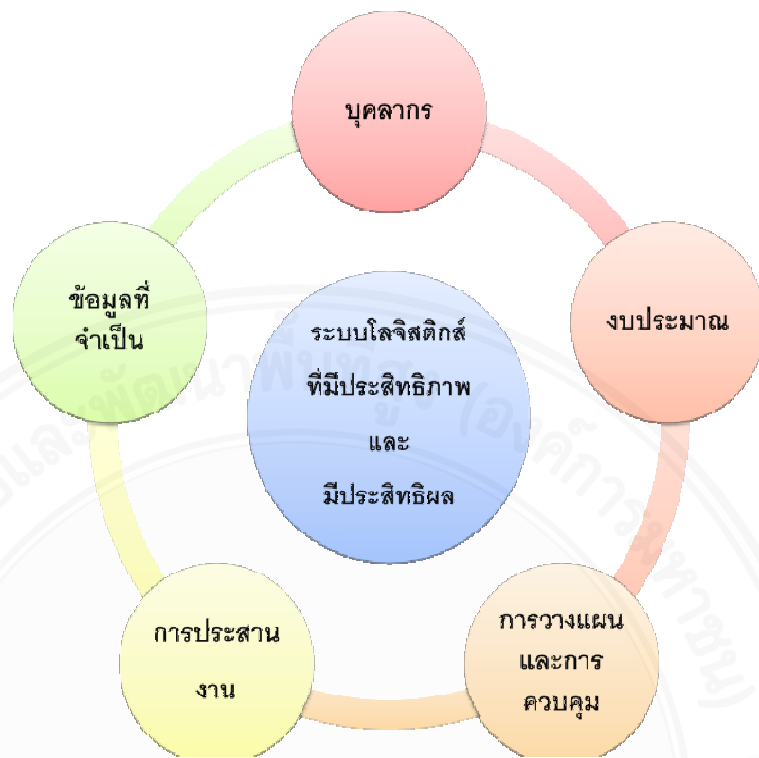
บทที่ 3

วิธีการศึกษา

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเขียนกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ได้ดัง รูปที่ 2.2 ที่แสดงถึงระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่ดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายส่วนด้วยกัน และการวิจัยจะศึกษาปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้เป็นหลัก อันได้แก่

- *บุคลากร*ที่เกี่ยวข้องในระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะในการวิจัยนี้มีความเกี่ยวข้องของบุคลากรในหลายศูนย์ที่ต้องมีการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งปัจจัยที่สนับสนุนหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์ได้
- *ข้อมูล*เป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระบบโลจิสติกส์ต้องการเพื่อใช้ในการวางแผน การดำเนินงานและการควบคุม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้มากที่สุด
- *การประสานงาน* เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีขึ้นในระบบโลจิสติกส์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกศูนย์ฯ การประสานงานที่ดี จะช่วยให้ระบบโลจิสติกส์มีประสิทธิภาพมาก
- *การวางแผนและการควบคุม* เป็นสิ่งที่ต้องมีเพื่อให้การปฏิบัติของแต่ละฝ่ายในระบบโลจิสติกส์ดำเนินงานได้ไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
- *งบประมาณ*เป็นเสมือนกรอบด้านการเงินที่ฝ่ายจัดการระบบโลจิสติกส์ต้องบริหารต้นทุนระบบโลจิสติกส์ภายในงบประมาณที่ได้รับมาด้วยนอกจากเหนือจากการบริหารเพื่อให้ต้นทุนต่ำที่สุด

รูปที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในระบบโลจิสติกส์ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่รายละเอียดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์ทุกกิจกรรมการวางแผนการผลิตการบริหารจัดการสารสนเทศการประสานงานของฝ่ายต่าง ๆ การจัดการสินค้าคงคลังการวางแผนการขนส่ง ขั้นตอนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการขนส่งจากศูนย์ต่าง ๆ ไปยังศูนย์ที่เป็นจุดรวบรวมแล้วส่งต่อไปยังร้านค้าบรรจุขั้นตอนในการรับสินค้าและจัดเก็บที่ร้านค้าบรรจุการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายนอกจากนี้ จะรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่ระยะทางระยะเวลาในการดำเนินการและต้นทุนของแต่ละกิจกรรมในระบบโลจิสติกส์ ในแต่ละกลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเพื่อนำมาสังเคราะห์เงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จในการจัดการระบบโลจิสติกส์ของกลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพรวบรวมโดยการสอบถาม สัมภาษณ์ จากผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบโลจิสติกส์ตั้งแต่ ผู้วางแผนการผลิต เกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มศูนย์ฯ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ไปจนถึง เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรับสินค้าที่ร้านค้าบรรจุโดยกลุ่มข้อมูลเชิงคุณภาพจะประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้

- ข้อมูลทั่วไปของแต่ละศูนย์ฯ ได้แก่ สถานที่ตั้ง กิจกรรมที่ศูนย์ฯ รับผิดชอบ ประเภทและปริมาณของผลผลิตของแต่ละศูนย์ฯ
- ระยะทางระหว่างศูนย์ฯ ไปหน่วยรับผลผลิตของกลุ่มศูนย์ฯ และระยะทางจากศูนย์ฯ ไปยังร้านค้าบรรจุเชิงใหม่ หรือลูกค้าปลายทาง
- ช่วงเวลาที่เริ่มมีการทำระบบขนส่งแบบกลุ่มศูนย์
- การจัดการด้านการรับส่งผลผลิตก่อนและหลังมีการรวมกลุ่มศูนย์ฯ
- จำนวนและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งผลผลิต
- ลักษณะบรรจุภัณฑ์
- จำนวนยานพาหนะ และอัตราการใช้น้ำมัน
- ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องและการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเหล่านี้
- วิธีการติดต่อประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด
- เอกสารที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน พร้อมลำดับการส่งต่อเอกสารต่าง ๆ รวมระยะเวลาที่ใช้
- ข้อดี ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการแบบกลุ่มศูนย์ฯ

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นบางส่วนจะได้มาจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารหรือคู่มือปฏิบัติการของแต่ละศูนย์ฯ ข้อมูลทางการตลาดและการบัญชีของศูนย์ฯ รายงานประจำปี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วย

ในกรณีของการเก็บรวบรวมจากเกษตรกรเป็นการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพียงบางรายในแต่ละกลุ่มศูนย์ฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ตั้งแต่ต้นสายการผลิต เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลในเชิงลึกจึงไม่เน้นจำนวนของเกษตรกรที่ทำให้สัมภาษณ์

นอกจากนี้ในส่วน of ข้อมูลที่จะใช้ประกอบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมจะประกอบไปด้วย ลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการรับส่งสินค้าก่อนและหลังการทำแบบกลุ่มศูนย์ฯ ความถี่ในการเกิดขึ้นของกิจกรรม จำนวนคน และระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม รายละเอียดข้อมูลบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรมพร้อมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ข้อมูลด้านสินทรัพย์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม ข้อมูลด้านพื้นที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรม อันได้แก่ สำนักงาน โรงคัดบรรจุ สาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์) ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาหน่วยงานข้อมูลวัสดุสิ้นเปลืองทั้งในส่วน of สำนักงานและโรงคัดบรรจุการรวมศูนย์ในรูปแบบ Clusters ทำให้เกิดกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอะไรบ้าง (รายละเอียดครอบคลุมคำถามแสดงในภาคผนวก ก) สำหรับระยะเวลาการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมได้มีการออกแบบฟอร์มบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล (รายละเอียดกิจกรรมจะได้จากการสัมภาษณ์ในภายหลัง) ตัวอย่างแบบฟอร์มการบันทึกการปฏิบัติงานแสดงในภาคผนวก ข

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นสองส่วนคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นหลักพิจารณาถึงรายละเอียดของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์ในปัจจุบันของแต่ละกลุ่มศูนย์ฯ โดยละเอียดอธิบายถึงวิธีการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่การเก็บเกี่ยวจากเกษตรกร จนถึงการขนส่งไปยังโรงคัดบรรจุ อธิบายถึงหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะใช้วิธีการคำนวณต้นทุนกิจกรรมในการคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ของแต่ละกลุ่มศูนย์ฯ ตั้งแต่ วิเคราะห์ถึงกิจกรรมใดในระบบโลจิสติกส์ที่ควรมีการปรับปรุงเพราะก่อให้เกิดการไม่ประหยัดในต้นทุน

โดยรวม ทั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อใช้เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการจัดการรวบรวมผลผลิตในรูปกลุ่มศูนย์ (cluster)

ขั้นตอนในการคำนวณต้นทุนกิจกรรมโลจิสติกส์มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาในส่วนของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์ของแต่ละกลุ่มเครือข่าย มากำหนดเป็นกิจกรรมที่จะนำมาคิดต้นทุนกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณหาต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในการทำกิจกรรมทั้งหมด ทั้งในด้านบุคคล เครื่องจักร พื้นที่ และวัสดุสิ้นเปลือง โดยใช้ข้อมูลเอกสารทางบัญชี เช่น บันทึบบัญชีต่างๆ คำนวณแยกตามแต่ละปัจจัยเพื่อหาต้นทุนว่าแต่ละส่วนมีค่าใช้จ่ายเท่าไร

ขั้นตอนที่ 3 นำต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในแต่ละด้านที่คำนวณได้ในขั้นตอนที่ 2 มากระจายตามแต่ละกิจกรรมโดยใช้หลักการปันส่วนต้นทุนตามเกณฑ์ที่จะกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม เช่น อาจปันส่วนตามจำนวนครั้งที่ปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณต้นทุนเป็นรายกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล “ปริมาณการปฏิบัติงาน” ของแต่ละกิจกรรม ซึ่งหมายถึงจำนวนครั้งในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ โดยกำหนด “หน่วย” ของแต่ละกิจกรรม เช่น ในกิจกรรม “การบรรจุสินค้าลงกล่องลูกฟูก” ปริมาณการปฏิบัติงานก็จะเป็น “จำนวนกล่องลูกฟูกที่บรรจุเสร็จ” แต่ในกิจกรรม “การจ่ายสินค้าออกเป็นจีน” ปริมาณการปฏิบัติงานก็จะเป็น “จำนวนชิ้นของสินค้าที่จ่ายออกมา” เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6 นำต้นทุนโดยรวมของแต่ละกิจกรรมมาหารด้วยปริมาณการปฏิบัติงานผลลัพธ์ที่ได้จะเป็น ต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรม

- การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค โดยนำผลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงวิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการด้วยโดยพิจารณาทั้งจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกของแต่ละศูนย์และแต่ละกลุ่มศูนย์

- การสังเคราะห์หาเงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของกลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวง (clusters)

- นำเสนอผลการสังเคราะห์เงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของกลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวง (clusters) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหัวหน้าศูนย์ฯ ของ

ทั้ง 2 กลุ่มศูนย์ฯ หัวหน้าศูนย์อาวุโส ผู้จัดการโรคติดต่อและฝ่ายตลาดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระบบโลจิสติกส์ของกลุ่มศูนย์ฯ

